HE 92/2025 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi vammaispalvelulain 2 §:n muuttamisesta

Eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunnalle

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi vammaispalvelulain 2 §:n muuttamisesta (HE 92/2025): Asia on saapunut aluehallintoviranomaiseen kuulemista ja aluehallintoviranomaisten yhteisen lausunnon antamista varten. Lausunto on annettava sosiaali- ja terveysvaliokunnalle.

Esityksen keskeinen sisältö

Hyväksyttyä vammaispalvelulakia (657/2023) ehdotetaan muutettavaksi siten, että vammaispalveluiden saatavuus ja rahoitus voidaan turvata vammaisten henkilöiden oikeuksia edistävällä tavalla. Tarkoituksena on auttaa arvioimaan, milloin eri elämänvaiheissa olevan henkilön avun ja tuen tarpeeseen tulee vastata vammaispalvelulain mukaisilla palveluilla.

Aluehallintovirastojen yhteinen asiantuntijalausunto

Hallitus esittää, että vammaispalvelulain soveltamispykälään (2 §) lisättäisiin elämänvaiheita koskeva säännös, jonka tarkoituksena on auttaa arvioimaan, milloin eri elämänvaiheissa olevan henkilön avun ja tuen tarpeeseen tulee vastata vammaispalvelulain mukaisilla palveluilla.

Aluehallintoviraston näkemyksen mukaan täsmennetyn elämänvaiheita koskevan säännöksen lisääminen soveltamisalasäännökseen auttaa arvioimaan, milloin eri elämänvaiheissa olevan henkilön avun ja tuen tarpeeseen tulee vastata vammaispalvelulain mukaisilla palveluilla.

Kun arvioidaan ensisijaisesti ja toissijaisesti sovellettavan lain suhdetta palvelun järjestämisessä, arvioinnin tulee aluehallintoviraston näkemyksen mukaan perustua sosiaalihuollon ammattihenkilön tekemään huolelliseen palveluntarpeen arviointiin suhteessa haettuun palveluun ja asiakkaan edun huomioimiseen yksilöllisessä elämäntilanteessa. Tarpeen mukaan tulee olla käytettävissä moniammatillista asiantuntemusta sosiaalityöntekijän ohella kuten lääketieteen ja/tai varhaiskasvatuksen, opetuksen sekä muiden asiakkaan asiaa tuntevien asiantuntijoiden näkemyksiä asiakkaan yksilöllisten palvelutarpeiden arvioimiseksi ja niihin vastaamiseksi sosiaalihuoltolain ja vammaispalvelulain tarkoittamalla tavalla.

Aluehallintovirasto pitää tärkeänä sitä, että säännökseen lisätään velvoite arvioida osana yksilöllistä palvelutarpeen arviointiprosessia, milloin on kyse vammaisen henkilön

elämänvaiheeseen liittyvästä tavanomaisesta tarpeesta ja milloin poikkeavasta tarpeesta. Säännös edistää vammaisten henkilöiden oikeusturvan toteutumista ja korostaa sitä, että päätös perustuu yksilölliseen palvelutarpeenarviointiin.

Aluehallintovirasto pitää tärkeänä sitä, että säännöstä täsmennetään siten, että arvioitaessa oikeutta saada vammaispalveluita tulee kiinnittää huomiota palveluiden jatkuvuuteen vammaisen henkilön siirtyessä elämänvaiheesta toiseen.

Lisäksi ensisijaisten palveluiden kohdalla tulee huolehtia siitä, että palveluita (kuten sosiaalihuoltolain mukaisia palveluita) on tosiasiallisesti saatavilla.

Aluehallintoviraston näkemyksen mukaan lain yhdenvertainen toimeenpano edellyttää ministeriön ohjausta, että hyvinvointialueet soveltavat lakia yhtäläisesti.

Tämä asiakirja PSAVI/11830/2025 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument PSAVI/11830/2025 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Tihinen Jaana 05.11.2025 10:41

Ratkaisija Siurua Maria 05.11.2025 10:43